

ปาฐกถา: “สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร” ครั้งที่ 3

เรื่อง

กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ : พัฒนาการระหว่างประเทศ
แนวโน้มของภูมิภาค และโอกาสของราชอาณาจักรไทย
คำบรรยายกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

โดย Professor Jaques Forster
รองประธานคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ

วันจันทร์ที่ 25 มิถุนายน 2007

ณ กระทรวงการต่างประเทศ

ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทฯ

ท่านเลขาธิการสภาการศึกษา

ฯพณฯ ท่าน

ท่านเอกพิเศษ

ท่านสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติอย่างสูงที่ได้มาบรรยายในครั้งนี้และข้าพเจ้าต้องการแสดงความซาบซึ้งต่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่พระองค์ได้ทรงสนับสนุนกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ข้าพเจ้าจะเริ่มต้นด้วยการทบทวนวัตถุประสงค์และประวัติความเป็นมาของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศจนถึงช่วงพิธีสารเพิ่มเติมปี 1977 ซึ่งถือเป็นกรอบ 30 ปีของพิธีสารฉบับนี้ด้วย จากนั้น ข้าพเจ้าจะได้ยกประเด็นของการพัฒนาในช่วงล่าสุด 2-3 ประเด็นซึ่งบางส่วนมาจากทศวรรษที่แล้วและอีกส่วนหนึ่งมาจากช่วงเวลาปัจจุบันที่มีการเปิดเผย ท้ายที่สุดนี้ ข้าพเจ้าจะกล่าวอีกเล็กน้อยเกี่ยวกับบทบาทของประเทศไทยที่จะต้องทำหรือควรต้องทำในเรื่องนี้

พัฒนาการของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ – วัตถุประสงค์และหลักการ

ให้ข้าพเจ้าเริ่มต้นโดยการรำลึกถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศหรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า IHL แนวคิดพื้นฐานของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศนั้นเป็นแนวคิดที่ง่าย แต่มีหลักเกณฑ์ นั่นคือ ห้ามการกระทำบางอย่างในเวลาสงคราม ถ้ากล่าวให้มีลักษณะที่เป็นภาษากฎหมายมากขึ้น ตามที่ได้ปรากฏในข้อ 35 ของพิธีสารฉบับที่ 1 ได้หมายถึง "สิทธิของรัฐคู่สงครามในการเลือกวิธีและปัจจัยในการทำสงครามมิใช่ว่าไม่มีข้อจำกัด" นั่นเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้ถึงความเป็นมนุษย์โดยทั่วไป และความจำเป็นในการเคารพศักดิ์ศรีของบุคคลทุกคน ถือเป็นพื้นฐานในการยอมรับว่ากฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศได้มีการพัฒนาและรวมรวมเป็นหมวดหมู่เป็นระยะเวลานาน โดยได้กระทำตามจุดมุ่งหมายด้วยวิธีการในการปฏิบัติ 2 วิธี วิธีแรก คือ การปกป้องบุคคลในประเภทที่กำหนดเอาไว้ไม่ให้เข้าร่วมการสู้รบในสงคราม วิธีที่สอง คือ จำกัดรูปแบบและวิธีในการทำสงคราม ซึ่งการจำกัดเช่นนั้นจะต้องเป็นประโยชน์ต่อทั้งพลเรือนและพลรบ

กฎหมายมนุษยธรรมไม่ได้ตั้งคำถามถึงปัญหาความไม่ชอบด้วยกฎหมายของการทำสงครามในตัวของมัน แต่ได้มุ่งประสงค์ไปยังการลดความทุกข์ทรมานจากสงครามนั้น กฎหมาย

มนุษยธรรมนั้นได้รับการขัดเกลาเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความจำเป็นในทางความมั่นคงของรัฐที่ขอด้วยกฎหมาย และการปกป้องคุ้มครองชีวิตและสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศมีรากฐานบนแนวคิดสากลที่ว่าความเป็นมนุษย์จะต้องได้รับการปกป้องเอาไว้แม้กระทั่งในยามสงคราม ตัวอย่างเช่น ในประวัติศาสตร์ของประเทศไทย สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 13 หลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงได้จารึกเกี่ยวกับการห้ามการปฏิบัติไม่ดีต่อเชลยศึก รวมถึงการห้ามการลงโทษเชลยศึกทั้งหมดโดยไม่มี การพิจารณาคดี กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศได้แสดงหลักการนี้ยุคสมัยใหม่และถือเป็นหลักกฎหมายสากล

“กฎหมายเจนีวา” และ “กฎหมายเฮก” (“Geneva law” and “The Hague law”)

อันเป็นผลมาจากการงานของอังรี ดูนังต์และทีมงานของเขาเอง ซึ่งได้รับการขนานนามว่าเป็นบิดาของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ อนุสัญญาเจนีวาฉบับแรกสุดได้มีขึ้นเมื่อปี 1864 วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฉบับนี้ คือ ทำให้แน่ใจว่าทหารจะไม่ถูกทอดทิ้งให้เผชิญกับความตายในสนามรบแต่จะต้องได้รับการปกป้องและดูแล โดยไม่คำนึงถึงว่าเป็นทหารของคู่สงครามฝ่ายใด สนธิสัญญาฉบับบุกเบิกนี้ได้วางพื้นฐานที่เป็นที่รู้จักในปัจจุบันว่า “กฎหมายเจนีวา” ซึ่งมีหลักการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ออกจากการสู้รบและตกไปอยู่ภายใต้อำนาจของคู่สงครามฝ่ายศัตรู กฎหมายเจนีวาได้มีการพัฒนาโดยผ่านสนธิสัญญาฉบับต่อ ๆ มาและได้นำไปสู่อนุสัญญาเจนีวา 1949 ทั้ง 4 ฉบับ ซึ่งปกป้องผู้ได้รับบาดเจ็บ ผู้ป่วย ผู้ประสบภัยทางเรือในการสู้รบทางทะเล เชลยศึก และพลเรือน เป็นที่ชัดเจนว่าอนุสัญญาเจนีวา 1949 ได้เป็นหลักกฎหมายสากลเป็นที่เรียบร้อยแล้วหลังจากการเข้าเป็นภาคีของประเทศนาอูรูและมอนเตเนโกร ในปี 2006 หลักการสากลนี้เป็นลักษณะเฉพาะในบรรดาสนธิสัญญาสมัยใหม่ ข้อเท็จจริงที่ว่าทุกรัฐในปัจจุบันจะต้องผูกพันต่ออนุสัญญาเจนีวาได้สะท้อนถึงเจตนารมณ์ของประชาคมระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเคารพและทำให้แน่ใจว่าได้เคารพต่อกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในทุกกรณี หลักสากลที่อยู่ในตราสารที่สำคัญเหล่านี้ได้แสดงถึงข้อโต้แย้งต่อผู้ที่อ้างว่ากฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศไม่เพียงพอสำหรับนำมาใช้กับกรณีพิพาททางอาวุธในสมัยใหม่

วิวัฒนาการของกฎหมายเจนีวานั้นเคียงคู่ไปกับพัฒนาการของกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติในการรบที่เรียกกันทั่วไปว่า “กฎหมายเฮก” กฎหมายนี้ ใช้ในเรื่องของแบบแผนและวิธีการทำสงคราม สนธิสัญญาหลัก ๆ ที่สำคัญได้มีขึ้นในปี 1899 และ 1907 ซึ่งมีกฎหมายเฮกเป็น

พื้นฐาน ข้อห้ามต่อมาในเรื่องของอาวุธเคมีและชีวภาพได้รับการรับรองเป็นสนธิสัญญา รวมถึงการ
คุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมในยามสงครามในปี 1954 อีกด้วย

พิธีสารเพิ่มเติม 1977 (The Additional Protocols of 1977)

ในปี 1977 ได้มีการรับรองพิธีสารเพิ่มเติมของอนุสัญญาเจนีวา 1949 ซึ่งได้รวมเอา
หลักการในกฎหมายเจนีวาและกฎหมายเฮกเอาไว้ด้วยกันเป็นหนึ่งเดียวซึ่งเป็นการวางแก่นหลัก
ของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในปัจจุบัน พิธีสารเพิ่มเติม 2 ฉบับนี้ได้วางกรอบสำคัญ
ทางกฎหมายสำหรับการคุ้มครองพลเรือนในยามสงคราม ในปีนี้เป็นปีครบรอบปีที่ 30 ของการ
รับรองพิธีสารเพิ่มเติมทั้ง 2 ฉบับและความสำคัญของพิธีสารเหล่านี้สมควรที่จะกล่าวถึงเป็นพิเศษ
การบรรยายนี้ถือเป็นโอกาสในการสะท้อนอดีต พิจารณาสถานการณ์ปัจจุบัน และมุ่งหมายไปสู่
อนาคต

ความสำเร็จหลักของพิธีสารฉบับแรกนั้นคือการนำเอาหลักการมาทำเป็นลายลักษณ์
อักษร ยืนยัน และทำให้เกิดความกระจ่าง โดยเป็นหลักการสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติในการสู้รบ
หลักการที่ใช้ร่วมกันมากที่สุดนี้คือ หลักการแยกแยะตนเองให้แตกต่างจากพลเรือน
หลักการนี้ได้ให้รัฐคู่สงครามทำการแยกแยะพลเรือนและทหารออกจากกัน รวมถึงต้องแยกแยะ
เป้าหมายทางทหารและเป้าหมายพลเรือนออกจากกันด้วย ข้าพเจ้าคิดว่า ไม่มีความจำเป็นสำหรับ
ข้าพเจ้าในการเน้นความสำคัญอย่างยิ่งยวดของหลักการที่มีอยู่ถึง 30 ปีนี้ โชคดีที่ว่าหลักการนี้
ถูกละเมิดบ่อยครั้งในกรณีพิพาททางอาวุธในยุคปัจจุบัน เมื่อรัฐภาคีหนึ่งหรือหลายรัฐภาคีได้เข้า
โจมตีศัตรูแบบไม่เลือกเป้าหมายหรือโจมตีพลเรือนตามอำเภอใจเพื่อให้พลเรือนตื่นกลัว หลักการ
สำคัญอีกหลักการหนึ่งที่ใช้ในพิธีสารฉบับแรกคือ หลักความได้สัดส่วน โดยการโจมตีจะถือว่าชอบ
ด้วยกฎหมายก็ต่อเมื่อความสูญเสียที่เกิดกับชีวิตพลเรือนในสถานการณ์นั้นและความเสียหายไม่
มากเกินไปเมื่อมองถึงความได้เปรียบในทางการทหารโดยตรงและเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังมีอีก
หลักการหนึ่ง นั่นคือหลักการป้องกันไว้ก่อน ซึ่งหลักการนี้เกี่ยวกับการที่ผู้บัญชาการทหารที่ได้
ตระเตรียมหรือทำการโจมตีในการรบมีพันธะที่จะต้องเลือกกลยุทธ์ วิธีการรบ และอาวุธที่ลดความ
เสี่ยงต่อการสูญเสียชีวิตของพลเรือน ข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีใครที่เห็นว่าหลักการนี้ไม่เพียงพอต่อการ
คุ้มครอง

พิธีสารเพิ่มเติมฉบับที่ 1 ยังได้วางความคุ้มครองพิเศษต่อบุคคลประเภทที่ได้รับความบาดเจ็บ
เสี่ยงต่อการได้รับอันตรายจากกรณีพิพาททางอาวุธ ตัวอย่างเช่น เด็กจะต้องได้รับความคุ้มครอง

และรัฐคู่สงครามมีพันธะที่จะให้ความช่วยเหลือและการดูแลเท่าที่จำเป็น ที่คล้ายกันนั้น พิธีสารฉบับที่ 1 ได้วางเงื่อนไขว่า สตรีจะต้องได้รับความคุ้มครองจากการถูกข่มขืนกระทำชำเราและการถูกบังคับให้เป็นโสเภณี และยังได้วางเงื่อนไขเกี่ยวกับความจำเป็นที่ให้สตรีมีครรภ์หรือสตรีที่มีภาระในการเลี้ยงดูบุตรต้องได้รับความสำคัญก่อนบุคคลอื่น

ในบรรดาหลักการที่ได้มีการวางขึ้นมาใหม่นี้ ข้าพเจ้าอยากกล่าวโดยสังเขปถึงความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาที่ได้มีอยู่ในข้อ 87 ของพิธีสารฉบับที่ 1 โดยผู้บังคับบัญชาทางทหารมีความรับผิดชอบในเรื่องของการวางแผนหรือกระทำการปฏิบัติการรบด้วยกองทัพที่ตนได้ฝึกและเป็นผู้นำทัพ ดังนั้น หน้าที่ของเขาคือ ต้องทำให้แน่ใจว่ากองทัพเหล่านี้คุ้นเคยกับพันธะกรณีตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ซึ่งกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศได้มีการนำมาใช้บังคับและการกระทำที่เป็นการละเมิดจะต้องถูกห้าม

พิธีสารฉบับแรกได้แสดงถึงก้าวต่อไปสู่การปรับเปลี่ยนกฎหมายให้สอดคล้องกับความต้องการใหม่ ๆ พิธีสารฉบับที่ 2 ซึ่งได้เสริมหลักการในข้อ 3 ร่วมของอนุสัญญาเจนีวา 1949 เป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศฉบับแรกที่ได้ปกป้องคุ้มครองบุคคลผู้ได้รับผลกระทบจากกรณีพิพาททางอาวุธที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศเป็นการเฉพาะ ซึ่งกรณีพิพาททางอาวุธเช่นว่าได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งส่วนใหญ่ในปัจจุบัน ข้อ 3 ร่วมของอนุสัญญาเจนีวาก็ยังคงเป็นเสาหลักในการปกป้องคุ้มครองซึ่งได้กลายเป็นข้อพิจารณาขั้นพื้นฐานในความเป็นมนุษย์ (ตามถ้อยคำของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ) ในหลาย ๆ ประเด็น ข้อ 3 ร่วมนี้ได้รับการเสริมหรือขยายละเอียดมากขึ้นโดยพิธีสารฉบับที่ 2 ซึ่งรวมถึงหลักประกันขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ที่ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องในการสู้รบ การปฏิบัติต่อบุคคลผู้ถูกลิดรอนเสรีภาพ และหลักประกันในทางกระบวนการยุติธรรมสำหรับผู้ที่ต้องถูกดำเนินคดีอาญา พิธีสารนี้ แรกสุดได้แสดงออกในทางกฎหมายเกี่ยวกับแนวความคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในปัจจุบันที่ว่า สิทธิของรัฐคู่สงครามในการเลือกแบบและวิธีการในการทำสงครามจะต้องถูกจำกัด แม้กระทั่งในกรณีพิพาททางอาวุธที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศ และเป็นเรื่องถูกต้องสำหรับทุก ๆ ภาคี ซึ่งข้าพเจ้าหมายถึงทั้งตัวตนที่เป็นรัฐและกลุ่มติดอาวุธที่ไม่ใช่รัฐ แน่หนอนว่าประเด็นที่เฉพาะเจาะจงที่สุดของกฎหมายสงครามที่เกี่ยวกับกรณีพิพาททางอาวุธที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศนั้น คือ สามารถใช้ได้คู่สงครามทั้ง 2 ประเภท

กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศถูกวิพากษ์วิจารณ์ในบางครั้งว่ามาจากการสร้างสรรค์ของโลกตะวันตก ข้าพเจ้าได้กล่าวเอาไว้ก่อนหน้านี้แล้วว่า ค่านิยมที่ได้รับการยกเอาไว้ในกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศนั้น มีการใช้ร่วมกันในทุก ๆ วัฒนธรรมและอารยธรรม เป็น

เวลานานก่อนที่จะมีการนำเอาหลักการเหล่านี้มาจัดรวมเป็นหมวดหมู่ลายลักษณ์อักษรในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 19 ยิ่งกว่านั้น ในช่วงที่มีการรับรองพิธีสารทั้ง 2 ฉบับในปี 1977 โลกเพิ่งจะออกมาจากยุคอาณานิคม และรัฐต่าง ๆ จากทุกภูมิภาคได้ส่งตัวแทนเข้าร่วมในการเจรจาเพื่อจัดทำพิธีสารทั้ง 2 ฉบับ ดังนั้น พิธีสารเหล่านี้เป็นตัวอย่งที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับหลักการเข้ามาไว้ในพิธีสารโดยผู้แทนจากหลากหลายวัฒนธรรม สิ่งซึ่งยังคงประสบความสำเร็จในกรณีนี้คือการยอมรับจากทั่วโลกว่าเป็นตราสารที่สำคัญ พิธีสารแรกได้รับการให้สัตยาบันหรือเข้าเป็นภาคยานุวัติโดย 167 รัฐในปัจจุบัน โดยพิธีสารฉบับที่ 2 นั้นมี 163 รัฐ

ณ วันนี้ หลักการต่าง ๆ ซึ่งได้อ้างเอาไว้ในพิธีสารเหล่านี้ได้รับการพิจารณาว่าเป็นจารีตประเพณี นั้นย่อมหมายถึงว่า สามารถนำไปใช้ทั้งในกรณีพิพาททางอาชญากรรมทั้งระหว่างประเทศและไม่ใช่ระหว่างประเทศ นี่คือข้อสรุปของการศึกษาที่ได้จัดทำขึ้นภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศและได้พิมพ์เผยแพร่ในปี 2005 ในช่วงหลายปีมานี้การทำให้นักศึกษาต่าง ๆ บรรลุผลเป็นที่ต้องการยิ่ง นักวิจัยหลายท่านได้ทำการทบทวนการปฏิบัติของรัฐใน 40 ประเทศ โดยได้ตรวจสอบคู่มือทางทหาร การนำกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศไปใช้ในสนามรบ คำพิพากษาของศาล และนโยบายของรัฐ เมื่อพวกเราทราบว่าหลักการเหล่านี้เป็นจารีตประเพณี พวกเราย่อมหมายถึงว่า หลักการเหล่านี้ได้ผูกพันรัฐที่ไม่ได้เป็นภาคีของพิธีสารอีกด้วย รวมถึงกลุ่มติดอาวุธที่ไม่ใช่รัฐซึ่งอาจปฏิบัติการในประเทศเหล่านั้น

หลายรัฐในภูมิภาคอาเซียนกำลังพิจารณาถึงการเข้าเป็นภาคีในพิธีสารเพียงฉบับหนึ่งหรือทั้ง 2 ฉบับ ถือเป็นสัญญาณที่บ่งบอกถึงความกระตือรือร้นที่ว่า สนธิสัญญาเช่นนี้ได้เคลื่อนที่ไปสู่ความเป็นสากล ประเทศไทยได้เป็นภาคีในอนุสัญญาเจนีวา 1949 ทั้ง 4 ฉบับในช่วงแรก ๆ คือปี 1954 ในปีที่เราได้ฉลองครบรอบ 30 ปีของพิธีสารทั้ง 2 ฉบับ ปีที่จะได้เห็นการประชุมกาชาดและเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ ข้าพเจ้าต้องการใช้โอกาสของการมาปรากฏตัว ณ ที่นี้ในการกระตุ้นให้ราชอาณาจักรไทยดำเนินการต่อไปเพื่อเข้าสู่การทำให้คำมั่นที่ได้ให้ไว้ในการประชุมกาชาดและเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศครั้งที่แล้วเป็นจริง ซึ่งคำมั่นที่ว่านั้นคือ “พยายามในการเข้าเป็นภาคีของพิธีสารเพิ่มเติมฉบับที่ 1 ปี-1977 ของอนุสัญญาเจนีวา 1949”

ในขณะที่ได้ยอมรับถึงความสำคัญในการเข้าเป็นภาคีของสนธิสัญญาพื้นฐานเหล่านี้ พวกเราจะต้องไม่ลืมว่าสนธิสัญญาที่เป็นกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศได้ถูกละเมิดบ่อยเกินไปในปัจจุบัน ในเมื่อการทำให้พลเรือนเกิดความทุกข์ทรมานอย่างต่อเนื่องยังแสดงให้เห็นอยู่ โลกก็ยังคงห่างไกลจากการบังคับใช้และเคารพกฎหมายสงครามอย่างเป็นทางการเป็นสากล การเดินตามเพื่อ

แก้ไขเป็นความท้าทายอย่างหนึ่งที่คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศกำลังประสบ พวกเราได้ไปปรากฏตัวยังกว่า 80 ประเทศ โดยมี 230 สำนักงาน เครือข่ายนี้ได้ทำให้พวกเราเป็นที่จับตามองเมื่อเขาอยากรู้สถานการณ์แบบวันต่อวันของประชาชนที่กำลังได้รับผลกระทบอย่างหนัก เมื่อไหร่ก็ตามที่พวกเราได้รับรู้เกี่ยวกับการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศจากแหล่งข้อมูลชั้นปฐมภูมิ พวกเราได้อีกได้จับตามองประเทศที่มีพันธกรณีที่เกี่ยวข้องด้วย พวกเราได้กระตุ้นให้หน่วยงานต่าง ๆ ป้องกันสิ่งที่จะเกิดซ้ำอีกโดยผ่านการเจรจาลับ พวกเราพยายามทำให้การเจรจามีความคืบหน้าซึ่งไม่ใช่งานที่ง่ายเสมอไป ตัวอย่างเช่น ในพื้นที่ดาฟัวร์ของประเทศซูดาน ฝ่ายต่อสู้กับรัฐบาลได้แตกกระจายเป็นอย่างมากโดยมีกลุ่มติดอาวุธที่สังเกตเห็นได้ถึง 20 กลุ่ม กระนั้นก็ตาม ความรับผิดชอบในเบื้องต้นสำหรับการเดินตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศอยู่ที่รัฐซึ่งยอมรับกฎหมายเช่นว่า รวมทั้งกลุ่มติดอาวุธฝ่ายต่อต้านรัฐบาลในส่วนของกรณีพิพาททางอาวุธที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี คู่สงครามยังขาดเจตจำนงทางการเมืองที่จำเป็นสำหรับการนำกฎหมายมาบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการยอมรับเอากรอบทางกฎหมายและกระบวนการที่จำเป็น และใช้มาตรการเหล่านั้นในการป้องกัน รวมถึงตรวจสอบและลงโทษการละเมิดที่ปวง

พัฒนาการล่าสุดของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

ข้าพเจ้าต้องการเน้นถึงพัฒนาการของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศโดยเจาะจงเป็น 4 ประเด็น และขอเริ่มต้นด้วยเขตอำนาจทางอาญาระหว่างประเทศ

ตามที่ได้ชี้ไปแล้วก่อนหน้านี้ กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศถูกละเมิดบ่อยเกินไปในปัญหาความขัดแย้งทางอาวุธในปัจจุบัน ผู้คนที่แตกฮือออกมาท่ามกลางกลุ่มคนหนาแน่น การเกณฑ์ชนกลุ่มน้อย การปฏิบัติไม่ดีต่อเชลยศึก การให้เชลยศึกทำงานอันตราย ผู้ที่ทำการสู้รบใช้อาวุธโจมตีไปยังกลุ่มพลเรือน และการโจมตีทำลายอย่างไม่ได้สัดส่วนเมื่อได้โจมตีไปยังเป้าหมายที่อยู่ท่ามกลางพลเรือน นี่เป็นแค่การละเมิดเพียงไม่กี่กรณีที่คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศยกมาทั้งหมด ส่วนใหญ่ในเวลานี้ การละเมิดเหล่านี้ไม่ถูกลงโทษ ไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดหรือผู้มีตำแหน่งสูงกว่าที่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งได้กระทำไปนั้น แต่เมื่อ 15 ปีมาแล้ว พัฒนาการที่เป็นสัญญาณในเรื่องของเขตอำนาจทางอาญาสำหรับการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศอย่างร้ายแรงได้มีผู้มองเห็น เริ่มต้นจากศาลอาญาเฉพาะกาลจำนวนมากที่ได้เกิดขึ้นเฉพาะประเทศได้มีการตั้งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นระดับระหว่างประเทศที่อยู่ในยูโกสลาเวียที่หนึ่งและรวันดาอีกที่หนึ่ง หรือศาลที่มีลักษณะผสมอย่างที่ปรากฏในเซียร์รา เลโอน

และกัมพูชา ยิ่งกว่านั้น บรรดารัฐยังเห็นชอบในการก่อตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศเมื่อปี 1998 นั้นเป็นการยกความหวังขึ้นมาจากความพยายามต่อต้านการไม่รับโทษอาญานั้นจะต้องถูกทบทวนอย่างเร่งด่วน ตามที่ท่านได้รู้แล้วว่าในเดือนมกราคมปีนี้ คดีแรกของศาลอาญาระหว่างประเทศได้ขึ้นสู่การพิจารณาคดีแล้ว ท้ายที่สุด พวกเราก็ได้เห็นว่าการรัฐมีความพร้อมมากกว่าก่อนหน้านี้ในการใช้เขตอำนาจพิเศษเหนือดินแดนเพื่อดำเนินคดีและลงโทษแก่ผู้ละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ คนเรามักจะหวังว่าจะนำไปสู่การเคารพต่อกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศมากขึ้น

อนุสัญญาต่อต้านการบังคับให้หายสาบสูญ (The Convention against enforced disappearances)

อีกพัฒนาการที่ยิ่งยวดก็คือการยอมรับให้มีอนุสัญญาต่อต้านการหายสาบสูญด้วยการบังคับ เมื่อเดือนธันวาคม 2006 การหายสาบสูญด้วยการบังคับนั้นก่อให้เกิดการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่และสิทธิมนุษยชนหลากหลายอย่าง ทั้งในกรณีพิพาททางอาวุธที่มีลักษณะระหว่างประเทศและไม่มีลักษณะระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม อนุสัญญาฉบับนี้เป็นสนธิสัญญาฉบับแรกที่ได้ห้ามการหายสาบสูญจากการบังคับเช่นว่าอย่างเปิดเผย การหายสาบสูญโดยการบังคับมีความหมายถึงการลักพาตัวบุคคลหรือลิดรอนสิทธิขั้นพื้นฐานของเขาโดยผู้ลักพาตัวปฏิเสธว่าบุคคลผู้นั้นอยู่ที่ไหนและมีชะตากรรมอย่างไร เป็นการปฏิเสธเรื่องในส่วนของกล่าวถึงบุคคลผู้นั้นเกี่ยวกับการมีอยู่ของผู้ที่ถูกลักพาตัว การปล่อยให้ครอบครัวไม่ทราบข่าวคราวของสภาพและตำแหน่งที่อยู่ของบุคคลอันเป็นที่รักไม่ได้เพียงแค่ทำให้สถานการณ์เกิดความไม่แน่นอนอย่างร้ายแรงเท่านั้น แต่ยังเป็นการละเมิดสิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสารอีกด้วย

การห้ามการหายสาบสูญโดยการบังคับคล้ายกับหลักการในกฎหมายมนุษยธรรมโดยการไม่ให้มีข้อยกเว้นในการใช้บังคับ ไม่มีสงคราม ไม่มีภาวะฉุกเฉินของรัฐ ไม่มีความจำเป็นในทางความมั่นคงของรัฐที่สามารถทำให้การหายสาบสูญโดยการบังคับมีความชอบธรรมได้ ไม่มีรัฐ กลุ่มบุคคล หรือปัจเจกใดที่อยู่เหนือกฎหมาย ดังนั้น ไม่มีบุคคลใดที่อยู่นอกเหนือกฎหมาย รวมไปถึงการหายสาบสูญโดยการบังคับก็ไม่อาจไม่มีกฎหมายเข้าถึง ครั้งหนึ่งบุคคลอาจถูกทำให้หายสาบสูญ ซึ่งบ่อยครั้งก็สายเกินไป เป็นเรื่องเฉพาะหน้าที่ว่า คนเราจะต้องป้องกันการหายสาบสูญตามคดีของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศในการเข้าพบในค่ายกักกัน ด้วยเหตุผลเหล่านี้ อนุสัญญาเช่นว่าจึงมีความสำคัญ พันธกรณีเหล่านี้ซึ่งเป็นตัวอย่างในอนุสัญญาเจนีวา 1949 ฉบับที่ 3 และ 4 ที่เกี่ยวกับเชลยศึกและพลเรือนที่ถูกคุมขัง ได้มีการนำมาจัดเป็นสนธิสัญญาที่

ใช้ได้กับนักโทษทุกประเภท พันธกรณีเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการป้องกันไม่ให้คุณต้องถูกทำให้หายสาบสูญ ในกรณีนี้ คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้วางระบบการใช้เครื่องมือบางอย่างซึ่งข้าพเจ้าหมายถึงการลงชื่อนักโทษผู้ที่ได้รับการเยี่ยมเยียน โดยแต่ละคนจะต้องลงทะเบียนในการเยี่ยมครั้งต่อไปและให้ข้อมูลแก่ครอบครัวของตนว่าตนอยู่ที่ไหน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในรูปแบบมาตรฐานเมื่อมีการเยี่ยมเยียนค้ำกักกันเป็นเวลา 30 ปี มีความคล้ายกับอนุสัญญาการหายสาบสูญในตัวของมัน กระบวนการของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศในขอบเขตนี้ได้รับการพัฒนาเพื่อการตอบสนองต่อปัญหาการหายสาบสูญในละตินอเมริกาในทศวรรษ 1970 พวกเราล่วงานแค้ไหนและยากลำบากแค้ไหนสำหรับประเทศเหล่านี้ในการดิ้นรนเพื่อให้มีการตกลงกันในเวลานั้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยความโกรธและเศร้าเสียใจของญาติพี่น้องของบุคคลที่หายสาบสูญ ด้วยการประกาศให้การหายสาบสูญด้วยการบังคับเป็นสิ่งผิดกฎหมาย อนุสัญญานี้จะช่วยลดผลที่ตามมาในระยะยาวจากความขัดแย้งของสังคมที่ปัญหานี้เกิดขึ้น นอกเหนือจากการป้องกันความทุกข์ทรมานของบุคคลที่ถูกลักพาตัวและครอบครัวของเขา

โชคไม่ดีที่มาตรการเหล่านี้อาจไม่เพียงพอ เนื่องจากความสำคัญของการลงโทษที่ได้วางเอาไว้โดยอนุสัญญานี้ กรอบเช่นนี้ได้วางพันธกรณีของรัฐเพื่อให้การหายสาบสูญด้วยการบังคับเป็นความผิดภายใต้กฎหมายอาญาระหว่างประเทศและนำเอาผู้กระทำผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ระบบความรับผิดชอบเฉพาะตัวบุคคลและการลงโทษโดยควบคู่ไปกับเจตจำนงทางการเมืองเพื่อที่จะนำอนุสัญญามาบังคับใช้เช่นว่านี้ มีความสำคัญต่อเมื่ออนุสัญญานี้มีผลบังคับใช้ ข้าพเจ้าขอเร่งให้ราชอาณาจักรไทยทำการพิจารณาในเชิงบวกในการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญานี้

อนุสัญญาออตตาวา (The Ottawa Convention)

ปีนี้เป็นปีที่ 10 ของการรับรองอนุสัญญาในเรื่องของการห้ามการใช้ การเก็บสะสม การผลิต และการเคลื่อนย้ายทุระเบิดสังหารบุคคลและการทำงาน ซึ่งเรียกสั้น ๆ ว่าอนุสัญญาออตตาวา ราชอาณาจักรไทยอยู่ในประเทศลำดับแรก ๆ ของภูมิภาคที่ได้เป็นภาคีในอนุสัญญานี้ ซึ่งได้มีภาคีเข้าร่วมอย่างเหนียวแน่นและปัจจุบันมี 153 ประเทศภาคี อนุสัญญาออตตาวาได้วางกรอบในการห้ามการใช้ทุระเบิดสังหารบุคคล การทำลายและการเก็บสะสม อีกทั้งยังได้ให้ความช่วยเหลือแก่เหยื่ออีกด้วย ในกรณีนี้ ถือเป็นอนุสัญญาที่มีลักษณะเฉพาะซึ่งทั้งห้ามอาวุธและเรียกร้องให้รัฐวางมาตรการในการรักษา พื้นฟู และช่วยให้เหยื่อของทุระเบิดสังหารบุคคลกลับคืนสู่สังคม

10 ปีมาแล้ว พวกเราต้องกล่าวว่า อนุสัญญาออตตาว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก เกิดผลเป็นที่น่าประทับใจในเรื่องของการใช้ การเคลื่อนย้าย และการผลิตทุ่นระเบิดสังหารบุคคล แรกสุด ได้มีการลดลงอย่างมากมายของการใช้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลทั่วโลก แม้กระทั่ง 40 ประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคีในอนุสัญญาออตตาว่า การใช้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลเป็นที่ถูกประณาม ประการที่สอง มีการลดลงอย่างมากของการผลิตทุ่นระเบิดสังหารบุคคลและการค้าขายอาวุธเช่นว่าก็ได้หยุดลง กระนั้นก็ตาม ประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคีก็ยังคงชะลอเรื่องของการส่งออก ผลก็คือ การห้ามการส่งออกทุ่นระเบิดสังหารบุคคลทั่วโลกได้มีผลบังคับแล้วในปัจจุบัน ประการที่สาม ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลจำนวน 38 ล้านทุ่นได้ถูกทำลายโดยประเทศที่เป็นภาคี อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของอนุสัญญาออตตาว่าจะถูกรัดกุมตามความสำเร็จของการเสียชีวิตและการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นโดยทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ในประเด็นนี้ ตัวแทนระดับภาคสนามของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้ให้ข้อสังเกตว่า ในที่ที่อนุสัญญาได้นำมาใช้ ตัวอย่างเช่น บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนาของทุ่นระเบิดสังหารบุคคลก็ได้เสียชีวิตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งบางกรณีมีมากกว่าร้อยละ 60

อย่างไรก็ตาม ข้อท้าทายที่สำคัญยังคงรออยู่ข้างหน้า หนึ่งในนั้นคือการค้นพบข้อกำหนดในการขจัดทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ซึ่งให้แต่ละรัฐภาคีทำการขจัดในทุก ๆ พื้นที่ที่มีทุ่นระเบิดสังหารบุคคลเป็นเวลา 10 ปี หลังจากสนธิสัญญานี้มีผลบังคับใช้ต่อรัฐนั้น การประชุมครั้งล่าสุดของคณะกรรมการประจำอนุสัญญาที่เกิดขึ้นในเดือนเมษายนที่กรุงเจนีวาได้เตือนให้รู้ในเรื่องนี้มากกว่าครึ่งหนึ่งของรัฐภาคีที่มีเส้นตายในปี 2009 หรือ 2010 รวมถึงประเทศไทย ได้ชี้ว่าจะต้องมีการขยายเส้นตายออกไป ข้าพเจ้าคิดว่า เป็นสิ่งที่สำคัญในเรื่องของความน่าเชื่อถือของอนุสัญญาเจนีวาที่รัฐซึ่งได้รับผลกระทบจากทุ่นระเบิดสังหารบุคคลและรัฐภาคีจะต้องช่วยเหลือกัน ทำให้ความพยายามทุกอย่างเท่าที่จะเป็นไปได้นั้นประสบผลสำเร็จในการขจัดทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในระยะเวลาที่ตกลงกันไว้ในเส้นตาย

กากระเบิดของสงครามและอาวุธสะเก็ด (Explosive remnants of war and cluster munitions)

พลเรือนจำนวนมากถูกฆ่าหรือได้รับบาดเจ็บในแต่ละปีโดยกากระเบิดของสงคราม สิ่งเหล่านี้ประกอบไปด้วยกระสุนปืนใหญ่ที่ยังไม่ได้ระเบิด ระเบิดขว้าง กระสุนปืนครก วัตถุระเบิดที่เป็นสะเก็ด จรวด และวัตถุระเบิดอื่น ๆ ซึ่งยังคงเหลืออยู่หลังจากสงครามเสร็จสิ้น การมีอยู่ของอาวุธเหล่านี้ส่งผลที่ตามมาเช่นเดียวกับทุ่นระเบิดสังหารบุคคล คือ เกิดผลร้ายต่อพลเรือนและชุมชน พิธีสารเกี่ยวกับกากระเบิดของสงคราม (พิธีสารฉบับที่ 5 ของอนุสัญญาว่าด้วยอาวุธ

ธรรมดา 1980) ได้มีการนำมาสรุปในปี 2003 เพื่อช่วยในการยกเอาปัญหานี้ขึ้นมาแก้ไข มันก่อให้เกิดความต้องการเป็นพิเศษ เนื่องจากมีการกล่าวเป็นนัยยะถึงวัตถุประสงค์ที่ยังคงมีการใช้หรือเก็บรักษาโดยกองทัพ และต้องการให้รัฐที่ผูกพันต่ออนุสัญญาบริหารจัดการกับบรรดาอาวุธวัตถุประสงค์ที่หลงเหลือหลังสงครามเหล่านี้ด้วย ยิ่งกว่านั้น อนุสัญญานี้ยังวางข้อผูกพันให้รัฐทำตามในเรื่องของการช่วยเหลือเหยื่ออีกด้วย ตามอนุสัญญาอ้อมที่ว่า พิธีสารเกี่ยวกับกากระเบิดของสงครามเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในความพยายามที่จะลดอัตราการเสียชีวิต การบาดเจ็บ และการได้รับความทุกข์ทรมานในพื้นที่ที่ถูกสงครามทำลาย พิธีสารนี้ได้มีผลบังคับใช้เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2006 และคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้กระตุ้นให้รัฐที่ยังไม่ได้ดำเนินการนั้น ให้เข้าผูกพันในพิธีสารด้วย

โดยลักษณะเฉพาะของมันนั้น อาวุธสะเทกได้ก่อให้เกิดกรณีพิเศษ คือ มันอาจถูกใช้เป็นจำนวนมาก ไม่อาจไว้วางใจได้ และมีความเสี่ยงสูงที่จะก่อให้เกิดผลแบบไม่เลือกเป้าหมายในกรณีที่วัตถุประสงค์เหล่านี้ทำงานไม่ได้ดังที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อใช้ในพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่น ประวัติศาสตร์ที่น่าเศร้าในทศวรรษที่ผ่านมา รวมถึงผลร้ายแรงและยืดเยื้อต่อเหยื่อและชุมชนได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาในวงกว้าง อาวุธสะเทกนั้นต้องมีการแก้ไขโดยด่วน และในปี 2006 คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้เรียกร้องให้ทุกรัฐดำเนินการดังต่อไปนี้

- ยุติการใช้อาวุธสะเทกที่ไม่เกิดความแม่นยำและไม่อาจไว้วางใจได้โดยทันที
- ห้ามการเล็งเป้าหมายทางทหารที่อยู่ในชุมชนที่มีประชากรหนาแน่นโดยใช้อาวุธสะเทก
- ขจัดการเก็บอาวุธสะเทกที่ไม่มีผลแม่นยำและไม่อาจไว้วางใจไม่ได้ อีกทั้งยับยั้งการเคลื่อนย้ายอาวุธเหล่านี้ไปยังประเทศอื่น ทั้งนี้ เพื่อขอให้มีการทำลาย

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศยินดีต้อนรับปฏิญญาออสโล ซึ่งร่างโดย 46 รัฐเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ล่าสุดมีอีก 30 รัฐเข้าร่วมหลังจากการประชุมที่กรุงลิมา ปฏิญญานี้เรียกร้องให้มีการเจรจาและยอมรับในสิ้นปี 2008 เกี่ยวกับตราสารระหว่างประเทศที่ควบคุมการใช้อาวุธสะเทก อีกทั้งยังคงเร่งให้ทุกรัฐเข้าร่วมการเจรจาเกี่ยวกับตราสารกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศฉบับใหม่อย่างแข็งขัน ซึ่งก่อให้เกิดมาตรการในระดับระหว่างประเทศ เพื่อหนุนให้มีการโต้แย้งกันในเรื่องนี้ คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้จัดการประชุมผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับอาวุธสะเทก ในเดือนเมษายนปีนี้ อีกทั้งยังได้นำตัวแทนของรัฐที่ผลิตอาวุธสะเทก จากรัฐที่ได้รับผลกระทบจากการใช้อาวุธสะเทก และจากองค์การที่เกี่ยวข้องกับการขจัดอาวุธสะเทกมาไว้

ด้วย มันยังแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้เฉพาะในการประเมินความเห็นที่หลากหลายและความพยายามที่จะเข้าใจว่ามีความล้มเหลวในระดับต่ำที่โฆษณาโดยผู้ผลิตหลังจากการทดสอบบนสนามรบ ได้บ่งบอกว่าไม่เข้ามาตรฐานการปฏิบัติตามสนธิสัญญา คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้ส่งรายงานการประชุมไปแล้ว

แนวโน้มของภูมิภาค

เป็นเรื่องที่น่าตื่นเต้นและข้าพเจ้าต้องกล่าวว่าน่าปลื้มใจที่ได้เห็นความสนใจที่มีมากขึ้นในประเด็นที่เกี่ยวกับกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในประเทศไทยและภูมิภาค ข้าพเจ้าอยากเน้นใน 3 ขอบเขตที่ดูแล้วกระจ่างชัด

แรกสุด คือ การยอมรับกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศว่าสามารถนำมาใช้บังคับในการรักษาสันติภาพและในปฏิบัติการรักษาสันติภาพได้ กองทัพไทยเริ่มต้นในการมีส่วนร่วมในปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติเมื่อต้นทศวรรษ 1990 เมื่อกลุ่มทหารไทยได้เข้าร่วมปฏิบัติการสังเกตการณ์ตลอดพรมแดนของ 2 ประเทศนี้ ซึ่งจากนั้นก็ได้ไปปฏิบัติหน้าที่ในกัมพูชา เซียร์ราเลโอน ทิมอร์ตะวันออก อิรัก และอินโดนีเซีย ปฏิบัติเหล่านี้ได้ใช้ทหารไปประมาณ 1500 คน เพื่อควบคุมดูแลทหารเหล่านี้ กองบัญชาการทหารสูงสุดของประเทศไทยได้ตั้งหน่วยงานขึ้นมาใหม่ชื่อว่า กองปฏิบัติการรักษาสันติภาพ

การนำเอากฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศมาใช้บังคับในกองทัพนั้นที่ได้ปฏิบัติการภายใต้การบัญชาการและควบคุมโดยสหประชาชาติโดยแถลงการณ์ของสำนักงานเลขาธิการองค์การสหประชาชาติที่ได้ส่งออกมาเมื่อ 6 สิงหาคม 1999 เพื่อแสดงให้เห็นถึงวาระครบรอบ 50 ปีของอนุสัญญาเจนีวา 1949 ภายใต้การสังเกตการณ์ของสหประชาชาติในเรื่องของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ถ้อยแถลงการณ์ได้วางรายนามหลักการของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศซึ่งนำมาใช้บังคับได้อย่างน้อยที่สุดต่อกองกำลังสหประชาชาติเมื่อใดก็ตามที่ได้เข้าร่วมในฐานะพลรบ ในการจู่โจมหรือการป้องกันตนเองในปฏิบัติการรักษาสันติภาพ อย่างไรก็ตามหลักการเหล่านี้ไม่อาจทำให้เกิดความคลุมเครือในข้อเท็จจริงที่ว่ากองทัพของประเทศยังคงผูกพันตลอดเวลา รวมถึงเมื่อปฏิบัติการภายใต้ธงของสหประชาชาติ โดยหลักการทั้งหมดของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศได้นำมาใช้ได้กับรัฐสมาชิกสหประชาชาติ ซึ่งเป็นหลักกฎหมายจารีตประเพณีหรือสนธิสัญญาของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ รัฐยังคงต้องรับผิดชอบต่อการ

กระทำของกองทัพของตน และพันธกรณี (จากการอบรมกองทัพเกี่ยวกับการดำเนินคดีต่อการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ) ยังคงไม่เปลี่ยนแปลง

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้ทำงานบ่อยครั้งในหลาย ๆ ประเทศที่ได้มีการวางกองกำลังนานาชาติเอาไว้ ความเกี่ยวข้องของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในเรื่องของการรักษาสันติภาพและปฏิบัติการโจมตีทางทหารเพื่อรักษาสันติภาพเป็นประเด็นสำคัญสำหรับคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ เมื่อไหร่ก็ตามที่มีการเรียกร้องขึ้น คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศยินดีที่ได้มีการเข้าร่วมการบรรยายและกิจกรรมอบรมก่อนที่มีการวางกำลังทหารหรือในการประชุมและโอกาสอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในพื้นที่ปฏิบัติการ ที่ในประเทศไทย คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้เข้าไปเกี่ยวข้องตั้งแต่ปี 2000 ในการบรรยายให้แก่กองทหาร 5 กองที่ไปยังติมอร์ตะวันออก ในปี 2007 คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้จัดการบรรยายแก่เจ้าหน้าที่ทหารที่ได้ไปตั้งกองกำลังสังเกตการณ์กับสหประชาชาติที่ซูดานและเนปาล

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้พยายามที่จะทำให้แน่ใจว่าผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจและผู้ที่ทำให้ความเห็นได้เผยแพร่กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในขณะที่อยู่ในมหาวิทยาลัย และได้เข้าใจถึงความเกี่ยวข้องในทางปฏิบัติและมีความรอบรู้และความเข้าใจในหลักการพื้นฐานเหล่านี้ ในประเทศไทย คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้ทำงานอย่างใกล้ชิดกับโลกทางวิชาการเพื่อวัตถุประสงค์นี้ พวกเราพอใจที่ได้สังเกตว่ามหาวิทยาลัยในไทยได้บรรจุกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศลงในหลักสูตรการสอนในขอบเขตที่เกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศและสิทธิมนุษยชน เป็นเรื่องที่น่าปลื้มใจที่ได้สังเกตว่ากลุ่มนักวิชาการของไทยได้สนับสนุนให้เกิดความรู้ในกฎหมายเหล่านี้

นอกเหนือจากความสนใจในวงวิชาการ โปรแกรมที่รู้จักกันในนามของ Exploring Humanitarian Law หรือเรียกสั้น ๆ ว่า EHL ซึ่งได้มีการตั้งขึ้นโดยเฉพาะโดยคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศสำหรับเยาวชน ได้มีการนำเอามาใช้ในโรงเรียนมัธยมที่ได้รับเลือกมาเป็นจำนวนเล็กน้อยในกรุงเทพและปริมณฑล กระทรวงศึกษาธิการได้แสดงความสนใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษาแห่งชาติเพื่อทดสอบและพัฒนาโปรแกรมในบริบทของประเทศไทย ซึ่งสะท้อนถึงเจตจำนงของประเทศในการสนับสนุนกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ เมื่อมองย้อนอนาคตแล้ว การรวมเอา EHL เข้าไว้ในหลักสูตรโรงเรียนมัธยม คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศโดยความร่วมมือกับสภาการศึกษาไทยได้ดำเนินการสนับสนุนกระทรวงศึกษาธิการในการ

พัฒนาโปรแกรม EHL ด้วยการแปลสื่อการสอนให้เป็นภาษาไทย อบรมครู และสร้างเครือข่ายผู้เข้ารับการอบรม EHL ในประเทศไทย

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้เข้าร่วมการเจรจาเกี่ยวกับกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศกับองค์การระดับภูมิภาคของเอเชีย เช่น อาเซียน และองค์การความร่วมมือแห่งเชียงไฮ้ เป็นสิ่งสำคัญที่เจตจำนงของรัฐต่าง ๆ ในการเคารพต่อพันธกรณีภายใต้กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศยังสะท้อนให้เห็นถึงกรอบทางกฎหมายและสถาบันที่ตั้งขึ้นมาในระดับพหุภาคี ในรายงานของกฎบัตรอาเซียนที่ได้แสดงในการประชุมอาเซียนครั้งที่ 12 ที่เมืองเซบู the ASEAN Eminent Persons Group ได้แนะนำว่ากฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศจะต้องถูกรวมเข้าไว้ในบรรดาหลักการและวัตถุประสงค์ขององค์การ คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้ทำการติดต่อเป็นการเฉพาะกับ ASEAN High Level Task Force เกี่ยวกับการร่างกฎบัตรเพื่อให้ความสะดวกรในการนำเอาการอ้างถึงกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในเอกสารที่เป็นประวัติศาสตร์ซึ่งจะได้บรรจุลงในหลักการและวัตถุประสงค์ของอาเซียน ในขณะเดียวกัน คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้เข้าร่วมการเจรจาทางการทูตเกี่ยวกับเรื่องมนุษยธรรมภายใต้กลไกด้านความมั่นคงของภูมิภาคจำนวนมาก อย่างเช่น ASEAN Regional Forum และ Council for Security Cooperation in Asia Pacific โดยผ่านเจ้าหน้าที่ระดับสูงและเจ้าหน้าที่ระดับต่ำลงไป โดยเป็นการติดต่ออย่างเป็นทางการน้อยลง ประเด็นความมั่นคงร่วมสมัยอย่างเช่น นโยบายต่อต้านการก่อการร้าย การจัดการกับภัยพิบัติ และปฏิบัติการรักษาสันติภาพกำลังมีการสนทนาในการประชุมระดับภูมิภาค การกล่าวโดยนัยยะจากมุมมองทางกฎหมายและมนุษยธรรมจะต้องได้รับการจดจำในทันทีเมื่อได้มีคำแนะนำในการพัฒนานโยบายภูมิภาค

บทสรุป

สงครามยังคงเป็นเหมือนอย่างที่เคยเป็น นั่นคือ นำสะพรึงกลัวแต่ก็ได้เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า มีความท้าทายมากมายในการบรรลุจุดประสงค์ของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในการกระตุ้นให้คู่สงครามยกเลิกความรุนแรงโหดร้ายและปราศจากความเมตตา และพิสูจน์ถึงความคุ้มครองที่จำเป็นต่อคนส่วนมากที่ได้รับผลกระทบโดยสงคราม ข้าพเจ้าได้สนทนาถึงความท้าทายในการเคารพต่อกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในสนามรบ ข้าพเจ้าได้มองถึงว่ากฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศได้เคลื่อนไหวไปสู่การยกเลิกการยกเว้นความผิดได้อย่างไร และพัฒนาหลักการใหม่ ๆ ที่ปรับตัวต่ออาวุธใหม่ ๆ รวมถึงการกระทำที่ได้รับการเฝ้ามองในสนามรบ

นับตั้งแต่การริเริ่มในครั้งหลังของศตวรรษที่ 19 กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศไม่เคยคงที่ โดยได้รับการขัดเกลาในทันที พัฒนาการเหล่านี้ที่บางส่วนเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าได้กล่าวไป ได้แสดงให้เห็นภาพของความยืดหยุ่นและการปรับตัว นั่นเป็นเพราะจุดประสงค์ขั้นพื้นฐานที่ได้รับการแบ่งปันต่อกันโดยทุก ๆ อารยะธรรมและกลุ่มชน จะทำให้แน่ใจว่ามนุษย์ได้รับการปฏิบัติตามมนุษยธรรมในระหว่างสงคราม การเคารพต่อกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศช่วยให้มีการป้องกันการปฏิบัติที่ไม่ดีไม่ให้เป็นขึ้นจนเป็นที่เกลียดชัง สามารถช่วยให้เกิดการเยียวยาระหว่างกลุ่มชนที่มีสงครามเกิดขึ้นในครั้งหนึ่งที่สันติภาพได้รับการบูรณะ และการป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งได้เกิดขึ้นใหม่ นอกเหนือจากการกระทำที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมนุษย์ การเคารพต่อกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศเป็นการลงทุนลงแรงต่อความมั่นคงและสันติภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของกรณีพิพาททางอาวุธที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศในกรณีของรัฐ ซึ่งเป็นผู้สร้างกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่สำคัญ ซึ่งได้เลือกที่จะขยายหลักการที่เกี่ยวกับการแสดงออกซึ่งหลักการของความเป็นมนุษย์ ได้เป็นพยานต่อลักษณะของค่านิยมร่วมกัน ตามที่ข้าพเจ้าได้กล่าวไปแล้ว ข้อท้าทายที่แท้จริงที่กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศกำลังเผชิญหน้าอยู่นั้นไม่ใช่ความไม่เพียงพอของหลักการแต่เป็นเรื่องของการขาดการปฏิบัติตาม พวกเขาต้องทำงานสนองต่อข้อผูกมัดในข้อ 1 ของอนุสัญญาเจนีวา 1949 ทั้ง 4 ฉบับ ที่ว่า "ที่จะเคารพและยืนยันว่าจะประกันให้เคารพ" อนุสัญญาเหล่านี้ในทุกพฤติการณ์ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ทุกรัฐภาคีของอนุสัญญาเจนีวา 1949 มีความรับผิดชอบในการนำเอาหลักการไปใช้ แม้กระทั่งในความขัดแย้งซึ่งรัฐเหล่านี้ไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้อง

ขอบพระคุณ

มิถุนายน 2007